

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 vtrum status episcoporum sit perfectior, quàm status religiosorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

de religione laxiori, nihil obstat: quoniam si essent in statu perfe-
ctionis curati, essent in perfectioni statu quam religiosi, quonia
essent in statu perfectionis ut perfectiores, sicut episcopi, propor-
tionaliter tamen: ac per hoc non liceret eis passim transire ad re-
ligionem sicut de facto licet.

Pos maiores esse presbyteris, magis Ecclesie
dominica dispensationis ueritate: quibus
nihil uidetur dici.
Ad hoc dicitur tripliciter. Primo, quod
distinguntur quantum ad distinctionem

Ad secundum dicendum, quod
episcopi principaliter habent cu-
ram omnium suae diocesis: pres-
byteri autem curati, & archidia-
coni, habent aliquas subministra-
tiones sub episcopis. Unde su-
per illud I ad Cor. 10. Alij opitu-
lationes, alij gubernationes, di-
cit glossa: opitulationes. i. eos qui
maioribus ferunt opere, ut Titus
Apostolo: uel archidiaconi epi-
scopis, gubernationes, s. minoru
personaru: prelationes, ut pres-
byteri sunt, qui plebi documen-
to sunt. Et Dion. dicit 3. c. eccle-
siasticae hierarchie, quod sicut uni-
uersalem hierarchiam uidemus
in Iesu terminatam, ita unam-
quamque functionem in proprio
diuino hierarchia. i. episcopo. Et
16. q. 1. dicitur, quod Omnibus pres-
byteris & diaconibus attenden-
dum est, ut nihil absque proprii
episcopi licentia agant. Ex quo
patet, quod ita se habent ad episco-
pum, sicut balii, uel praepositi
ad regem. Et propter hoc, sicut
in mundanis potestatibus solus
rex benedictionem solennem acci-
pit, alij uero per simplicem co-
munionem inuestiuntur: ita etiam
in Ecclesia cura episcopalis cum
solemnitate consecrationis com-
mittitur: cura autem archidiaconi-
tus, uel plebanatus cum simpli-
ci inunctione, consecrantur ta-
men in susceptione ordinis, sicut
licet antequam curam habeant,

AD TERTIUM dicendum, quod
sicut plebani & archidiaconi
non habent principaliter curam,
sed administrationem quamdam
s. in quod eis ab episcopo comit-
titur, ita etiam ad eos non perti-
net principaliter pastorale officiu
sicut nec obligatio ponendi ani-
mam pro ouibus, sed in quantum
participant de cura. Unde magis
habent quoddam officium ad
perfectionem pertinens, quam
obtinant perfectionis statum.

Gloss. inter-
linearis, ubi.

Ca. 5. in titu-
lo de sacer-
dotum per-
fectionibus.

16. q. 1. cap.
Cunctis, in
principio.

ARTICULVS VII.

Utrum status religiosorum sit per-
fectior, quam status presbitorum.

AD SEPTIMUM sic procedit
Utrum status religiosorum sit
perfectior, quam status presbato-
rum. Dominus. n. dicit Matth.
19. Si uis perfectus esse, uade &
uende omnia quae habes, & da
pauperibus, quod faciant reli-
giosi. Non autem ad hoc tenentur
episcopi. dicitur enim 12. q. 1.
Episcopi de rebus propriis, uel
acquisitis, uel quicquid de pro-
prio habent, haeredibus suis de-
relinquant. ergo religiosi sunt in
perfectiori statu quam episcopi.
2. Prater perfectionem principalis
consistit in dilectione Dei, quae in di-
lectione proximi. sed status reli-
giosorum directe ordinatur ad di-
lectionem Dei. Vnde ex Dei fer-

Ad hoc dicitur, quod uotum esse perpetuum contingit du-
pliciter, scilicet per se, uel per accidens. Illud enim uotum est
perpetuum per se, quod simpliciter & absolute prolatum per-
petuum subintelligitur, ut uotum castitatis, uotum religionis,
& huiusmodi. Haec enim absque perpetuitatis prolazione pro-
lata perpetuo subintelliguntur per se. Illa autem quae ab-
solute & simpliciter prolata non subintelliguntur perpetuo,
sed de eis querendum restat quandoque, an habeant perpetui-
tatem uel non: dicuntur perpetua per se. Auctor autem in litera de uo-
tis perpetuis per se tantummodo loquitur, & non de perpetuis
per accidens: quia sermo eius est formalis & per se: & ad pro-
positum sum uotum per se perpetuum optime dicitur, quia
obligatio ad curam animarum est per se perpetua. Et quia liqui-
do constat huiusmodi uota, quae sunt per se perpetua, a Papa
reseruata esse: ideo auctor hoc absque probatione alia tan-
quam manifestum dixit.
In responione ad primum eiusdem articuli dubium occurrat:
quia responio non uidetur iustificare argumeto, quamuis uera
dicat. Nam Hieronymus in argumeto affertur, dicens episco-

Super Quest. 164. Artic. 7. Item.

Na. 7. eiusdem q. notatu est, ut uotum
paupertatis, & castitatis absolute

tum ad ipsum actū, scilicet esse actualiter pauperem, care- re actualiter uxore, concedendum est di- cere & esse pfectio- nem, instrumentaliter tamen: & sic non oportet multum dis- putare. Sed ubicun- que hac repereris et se perfectiones: fate- re ut in id esse, sed cum grano salis, scilicet instrumentaliter, non essentialiter. Idē autem adus secundū animi preparationē sunt perfectiones lo- ge in altiori gradu, quam primo modo: quoniam sunt insep- arabiles comites, seu effectus essentialis p- fectiois, quae in charitate consistit. Qui enim perfectē chari- tatis est, paratissimus est & uxore, & bo- nis omnibus carere propter Dei, aut pro- ximi dilectionem, a- lioquin perfectus nō est. Et propterea sta- tus episcopalis, quan- tum ex natura sua, nec uotum castitatis, nec uotum paupertatis habet: & tamen altior est, & perfectior statu religionis habentium hęc uota. Sa- enim est episcopali pfectio- ni, habere hęc in preparatione ani- mi.

RESPON. Dicendum, quod si- cut Aug. dicit 12. super Gen. ad li- teram. * Semper agens praestanti- us est patet. In genere autem perfectionis secundum Dionys. episcopi se habent, ut pfectiores, religiosi autem ut perfecti, quo- rum unum pertinet ad actionē, alterum autem ad passionē. Vnde manifestum est, quod status perfectionis potior est in episco- pis, quam in religiosis.

Super Questionis centesimae octuagesimae, articulum octauum.

Art. 8. eiusdem q. aduerte primo ti- tulum, quod hic non quaeritur de statu re- ligiosorum, & statu curatorum, faciedo uim in nomine, seu ratione status: sed comparatur hic re- ligiosi secundum ge- nus suum generi cu- ratorum exclusis episcopis: ita quod si- ue fiat in statu, siue non & quocun- que nomine, quatio hic est de rebus ipsis, an religiosorum genus perfectius sit genere curatorum minorū, hoc est, nō episco- porum. De his enim lo- tis est hic sermo.

In eodem articulo circa primam com- parationem, quae fit in littera quo ad bo- nitatem inter genus religiosorum, & ge- nus curatorum, qua- tenus illi religiosi

uirio & famulatu nominatur, ut Dion. dicit in 6. c. eccle. hierar. * Status autem episcoporum ui- detur ordinari ad dilectionē p- ximi, cuius curā superintēdunt, unde & nominantur, ut patet p Aug. 19. de ciui. Dei. sergo uide- tur q status religiosorum sit pfe- ctior, quam status episcoporum.

¶ 3. Præ. Status religiosorum or- dinatur ad uitam cōtemplatiuā, que potior est quā uita actiua, ad quā ordinatur status episco- porū, dicit n. Greg. in pastoral. * quod per uitam actiua prodesse proximis cupiens Isaias officiu praedicationis appetijt. Per cōte- platiuam uero Hieremias amo- ri. Conditoris scđulo inhære- re desiderans, ne mitti ad prædic- dum debeat, contradicit. ergo uidetur quod status religiosoru sit perfectior quā status episco- porum.

SECONTRA. Nulli licet a ma- iori statu ad minore trāsire, hoc enim esset retro aspiciere: sed pōt aliquis a statu religionis transire ad statum episcopalem. Df. n. 18. q. 1. * q sacra ordinatio de mo- nacho episcopum facit. ergo sta- tus episcoporum est perfectior, quā status religiosorum.

RESPON. Dicendum, quod si- cut Aug. dicit 12. super Gen. ad li- teram. * Semper agens praestanti- us est patet. In genere autem perfectionis secundum Dionys. episcopi se habent, ut pfectiores, religiosi autem ut perfecti, quo- rum unum pertinet ad actionē, alterum autem ad passionē. Vnde manifestum est, quod status perfectionis potior est in episco- pis, quam in religiosis.

AD PRIMVM ergo dicēdum quod abrenūciatio propriarum facultatum dupliciter considera- ri potest. Vno modo, secundum quod est in actu, & sic in ea non consistit essentialiter pfectio, sed est quoddam perfectionis instru- mentum, sicut supra dictū est: & ideo nihil statum perfectionis prohibet esse sine abrenūciatio- ne propriorum, sicut etiā dicen- dum est de alijs exteriorib. obser- uantijs. Alio modo, pōt conside- rari secundum preparationem animi, ut si homo sit paratus, si fuerit opus, oīa dimittere, uel di- stribuire: & hoc pertinet dire- ctē ad perfectionem. Vñ Aug. di- cit in lib. de questionib. Euange- lij. * Ostendit Dominus filios sa- pientiae intelligere, non in absti- nendo, nec in manducando esse iustitia, sed in equanimitate tol- lerandi inopiam. Vnde Aposto-

lus dicit. Scio & abundare, & pe- nuriam pati. Ad hoc autem ma- xime tenētur episcopi, quod om- nia sua pro honore Dei, & salute sui gregis continentant, cū opus fuerit, uel pauperibus sui gregis largiēdo, uel rapinam bonorum suorum cum gaudio sustinēdo.

AD II. dicēdū, q hoc ipsum quod episcopi intrēdunt his, que pertinent ad proximorum dile- ctionem, prouenit ex abundan- tia dilectionis diuina. Vnde Do- minus primo a Petro quaesuit, an cum diligeret, & postea ei sui gregis curam commisit. Et Gre- go. dicit in pastorali. Si dilectio- nis testimonium est cura pasto- ralis, quis uirtutib. pollens, gre- gem Dei renuit pascere, Pastorē summum conuincitur nō ama- re. Hoc autē est maioris dilectio- nis signum, ut homo propter amicum etiam alij seruiat, quā etiam si soli amico uelit seruire.

AD III. dicēdū, quod sicut Greg. dicit in pastoral. Sit praesul- actio, precipuus, praecunctis contemplatione suspensus, quia ad ipsos pertinet non solum p- pter seiplos, sed propter instru- ctionem aliorum contemplari. Vnde Greg. dicit super Ezech. * quod de perfectis uiris post con- templationem suam redeuntib. dicit Psal. 144. Memoriam suauitatis tuae eructabunt.

ARTICVLVS VIII.

Utrum presbyteri curati, & Archidiaconi, sint maioris perfectionis, quā religiosi.

AD OCTAVVM sic procedit. Videtur, quod etiā presby- teri, curati, & Archidiaconi, sint maioris perfectionis, quā reli- giosi. Dicit enim Chrysol. in suo Dialogo. * Si talem mihi aliqū adducas monachum, qualis, ut secundum exaggerationem di- cam, Helias fuit: non tamen illi comparadus est, qui traditus po- pulis & multorum peccata ferre cōpulsus, immobilis pfecterit & fortis. & paulo post dicit. Si qs mihi proponeret optionem, ubi mallē placere in officio sacerdo- tali, an in solitudine monacho- rum, sine comparatione eligerē illud quod prius dixi. Et in eodē lib. dicit. * Si quis bñ administra- to sacerdotio illius propositi, sci- licet monachalis, sudores conse- rat, tantum eos distare reperiet, quantum inter priuatum distat, & regem. ergo uidetur quod sa- cerdotes habētēs curam anima-

sum, & isti curati, tria notanda occur- runt, quae distansho- ne egent. Primum est, prima ratio litterae. f. Religiosi obligantur uoto perpetuo ad sta- tum perfectionis: curati non obligan- tur ad perpetuā cu- ram animarum. er- go illi perfectiores sunt istis. Cōtra hoc namq; instatur, quia licet ceteris paribus, facere aliquid cum uoto perfectius sit q sine uoto, ubi tamen genera operum non sunt paria, non oportet esse uerum, quod melius sit operari cū uoto perpetuo, q si- ne illo. Sic autem est in proposito: quonia- genus operis spectās ad religiosum est lo- ge inferius, quā ge- nus operis spectans ad curatum, ut pa- tet ex hoc, quod op?

AD III. dicēdū, quod sicut Greg. dicit in pastoral. Sit praesul- actio, precipuus, praecunctis contemplatione suspensus, quia ad ipsos pertinet non solum p- pter seiplos, sed propter instru- ctionem aliorum contemplari. Vnde Greg. dicit super Ezech. * quod de perfectis uiris post con- templationem suam redeuntib. dicit Psal. 144. Memoriam suauitatis tuae eructabunt.

AD III. dicēdū, quod sicut Greg. dicit in pastoral. Sit praesul- actio, precipuus, praecunctis contemplatione suspensus, quia ad ipsos pertinet non solum p- pter seiplos, sed propter instru- ctionem aliorum contemplari. Vnde Greg. dicit super Ezech. * quod de perfectis uiris post con- templationem suam redeuntib. dicit Psal. 144. Memoriam suauitatis tuae eructabunt.

AD OCTAVVM sic procedit. Videtur, quod etiā presby- teri, curati, & Archidiaconi, sint maioris perfectionis, quā reli- giosi. Dicit enim Chrysol. in suo Dialogo. * Si talem mihi aliqū adducas monachum, qualis, ut secundum exaggerationem di- cam, Helias fuit: non tamen illi comparadus est, qui traditus po- pulis & multorum peccata ferre cōpulsus, immobilis pfecterit & fortis. & paulo post dicit. Si qs mihi proponeret optionem, ubi mallē placere in officio sacerdo- tali, an in solitudine monacho- rum, sine comparatione eligerē illud quod prius dixi. Et in eodē lib. dicit. * Si quis bñ administra- to sacerdotio illius propositi, sci- licet monachalis, sudores conse- rat, tantum eos distare reperiet, quantum inter priuatum distat, & regem. ergo uidetur quod sa- cerdotes habētēs curam anima-

AD OCTAVVM sic procedit. Videtur, quod etiā presby- teri, curati, & Archidiaconi, sint maioris perfectionis, quā reli- giosi. Dicit enim Chrysol. in suo Dialogo. * Si talem mihi aliqū adducas monachum, qualis, ut secundum exaggerationem di- cam, Helias fuit: non tamen illi comparadus est, qui traditus po- pulis & multorum peccata ferre cōpulsus, immobilis pfecterit & fortis. & paulo post dicit. Si qs mihi proponeret optionem, ubi mallē placere in officio sacerdo- tali, an in solitudine monacho- rum, sine comparatione eligerē illud quod prius dixi. Et in eodē lib. dicit. * Si quis bñ administra- to sacerdotio illius propositi, sci- licet monachalis, sudores conse- rat, tantum eos distare reperiet, quantum inter priuatum distat, & regem. ergo uidetur quod sa- cerdotes habētēs curam anima-

AD OCTAVVM sic procedit. Videtur, quod etiā presby- teri, curati, & Archidiaconi, sint maioris perfectionis, quā reli- giosi. Dicit enim Chrysol. in suo Dialogo. * Si talem mihi aliqū adducas monachum, qualis, ut secundum exaggerationem di- cam, Helias fuit: non tamen illi comparadus est, qui traditus po- pulis & multorum peccata ferre cōpulsus, immobilis pfecterit & fortis. & paulo post dicit. Si qs mihi proponeret optionem, ubi mallē placere in officio sacerdo- tali, an in solitudine monacho- rum, sine comparatione eligerē illud quod prius dixi. Et in eodē lib. dicit. * Si quis bñ administra- to sacerdotio illius propositi, sci- licet monachalis, sudores conse- rat, tantum eos distare reperiet, quantum inter priuatum distat, & regem. ergo uidetur quod sa- cerdotes habētēs curam anima-

AD OCTAVVM sic procedit. Videtur, quod etiā presby- teri, curati, & Archidiaconi, sint maioris perfectionis, quā reli- giosi. Dicit enim Chrysol. in suo Dialogo. * Si talem mihi aliqū adducas monachum, qualis, ut secundum exaggerationem di- cam, Helias fuit: non tamen illi comparadus est, qui traditus po- pulis & multorum peccata ferre cōpulsus, immobilis pfecterit & fortis. & paulo post dicit. Si qs mihi proponeret optionem, ubi mallē placere in officio sacerdo- tali, an in solitudine monacho- rum, sine comparatione eligerē illud quod prius dixi. Et in eodē lib. dicit. * Si quis bñ administra- to sacerdotio illius propositi, sci- licet monachalis, sudores conse- rat, tantum eos distare reperiet, quantum inter priuatum distat, & regem. ergo uidetur quod sa- cerdotes habētēs curam anima-

Parte 1. c. 5. parum ante medium.

In 1. par. c. 1. parum ante medium.

Homil. 5. a medio illius

Quol. 1. arti. 14. ad 2. & bit cura. animarum: quoniam cura o cō- ueniūt omnes actus hierarchici. spurga- re corripiendo, illa- minare docēdo, per- ficere sacramēta prę- bendo.

Lib. 6. de sa- cerdotio, in- ter princ. & mediū, cō. 5.

Eodem loco nunc proxi- me dicto.